

§ 86

Coronapandemins effekter på fullgörande av regionala utvecklingsnämndens uppdrag

Dnr 00367-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår att regionstyrelsen lägger informationen till handlingarna. Regionala utvecklingsnämnden kommer följa kollektivtrafikens ekonomiska konsekvenser och återrapportera till styrelsen.

Yttrande

Då kollektivtrafiken är särskilt utsatt av pandemins effekter är det av vikt att följa hur fördelning av statliga medel till regionala kollektivtrafikmyndigheterna faller ut för Norrbottens del för att ha en beredskap avseende ekonomiska konsekvenser för regionen.

Sammanfattning

Coronapandemin har effekter på regionala utvecklingsnämndens uppdrag avseende kollektivtrafiken, näringslivsutveckling, kultursektorn, påverkansarbetet samt digitaliseringen. Åtgärder inom ramen för verksamheten har vidtagits för att mildra effekterna.

Positiva effekter är ökad användning av digitala verktyg och arbetssätt och fördjupade kontakter med kommunerna.

Verksamheten föreslår åtgärder som behöver vidtas och/eller beaktas i den kommande planeringen.

Ärendet

Regionfullmäktige gav i juni 2020 uppdrag till regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden att redovisa till regionstyrelsen 15 september 2020 hur pandemin påverkat respektive nämnds fullgörande av uppdrag i Strategiska planen 2020-2022 samt föreslå åtgärder att beakta i kommande budget och strategisk plan.

Uppdrag/mål från RUN-plan som inte hanterats 2020

Uppdrag/mål	Kommentar/förslag till åtgärd
Följa arbetet med att etablera pendeltågstrafik i Norrbotten	Kan försvåras då det är en allmän nedgående trend att åka kollektivt.

Uppdrag/mål	Kommentar/förslag till åtgärd
Kollektivtrafikens marknadsandelar	Det kommer vara svårt att uppnå målet så länge pandemin pågår och rekommendationerna är att undvika trängsel i kollektivtrafiken. RKM/Länstrafiken bör vidta åtgärder som att till exempel informera om möjligheter till säkert resande.
Mötesplats för länets aktörer för att utveckla Norrbotten	<p>Inställda konferenser och seminarier under våren och hösten. Nytt koncept med digital bas har utvecklats och påbörjas hösten 2020.</p> <p>Europaforum Norra Sverige har fått ställa in rapportörmöten och forum. Istället har digitala möten används. Slutsatsen är att det fungerar väl att ha kortade avstämningsmöten via Skype/Teams för till exempel antagande av positioner.</p>
Dialog med länets kommuner	De planerade fysiska mötena på plats i respektive kommun har inte kunnat genomföras fullt ut men samtidigt har pandemin och efterföljande kris inneburit behov av tätare kontakter med kommunerna och att ta del av deras svårigheter för näringsliv, kultur och samhällsplanering. Bibehålla kontakter.
Kännedom om Norrbotten	Almedalen och seminarier på Stockholmskontoret ställdes in och därmed tillfällen att öka kännedomen om Norrbotten minskat/inte getts. Även seminarierien Morgonrock ska bidra till ökad kännedom. Nya arbetssätt söks och det nya konceptet Lets talk innebär bland annat poddar om regional utveckling och Norrbotten. Digitala möten för Strandskydd provades.
Påbörja dialogarbete inför framtagande av kommande kulturplan för Norrbotten åren 2022-2024	Enligt beslut i Regionala utvecklingsnämnden 2020-06-02 förlängs innevarande kulturplan att även omfatta 2022. Dialogarbetet för kommande kulturplan flyttas därmed till hösten 2021.

Uppdrag/mål	Kommentar/förslag till åtgärd
Få fler unga och en breddad representation från fler kommuner delaktiga i LUR	Två LUR-möten har genomförts 2020, varav ett digitalt. En rekryteringskampanj togs fram för spridning under april, kampanjen pausades på grund av coronapandemin. Nya rekryteringssätt ska initieras och nya arbetsformer för att träffas tas fram under hösten 2020.
Antal insatser som utvecklar och stärker arrangörsledet	Pågående arbete har delvis kunnat genomföras utifrån anpassade arbets-sätt. Inga nya initiativ har kunnat tas eller planeras under 2020 med anledning av restriktioner kopplat till publika sammankomster.
Att tillsammans med nationella minoriteter och urfolket samerna arrangera forum där minoriteters kultur och utveckling är på dagordningen	Ingen åtgärd görs 2020 med anledning av restriktioner kopplat till publika sammankomster.

Förändringar i omvärlden

Påverkansarbetet

Stora delar av påverkansarbetet sker genom möten, deltagande i konferenser och seminarier. Under året har bland annat Almedalsveckan ställts in. Det finns en risk på påverkansarbetet förflyttas från öppna och tillgängliga arenor till mer slutna och begränsade. Det uppkomna läget har försvårat regionens påverkansarbete. Även arbetet med att sprida kunskap och fakta om länet är till stor del baserat på fysiska träffar.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Utveckla nya metoder för att sprida kunskap om Norrbotten och driva särskilda påverkansfrågor.

Kultursektorn

Coronapandemin har skapat svårigheter för hela kultursektorn, regionalt, nationellt och i hela världen. Nationella restriktioner kopplat till publika sammankomster och Folkhälsomyndighetens allmänna rekommendationer har inneburit begränsade möjligheter att genomföra verksamhet med nedstängda verksamheter och inställda aktiviteter och arrangemang som resultat. De yrkesverksamma har fått uppdrag inställda eller framflyttade och få eller inga nya jobb har tillkommit.

Många kulturorganisationer har arbetat intensivt för att anpassa sina verksamheter efter rådande förutsättningar med innovativa, ofta digitala lösningar som resultat. Kultursektorns digitalisering har tagit ett språng. Det finns en påtaglig frustration hos kulturverksamheter- och utövare om en upplevd orättvisa kopplat till restriktionerna som anses slås särskilt hårt mot kultur-

sektorn i jämförelse mot andra branscher. Det finns en efterfrågan på nationell dialog om en uppluckring av restriktionerna och gemensamma arbetssätt för att ansvarsfullt kunna öppna upp verksamheterna igen.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Föra dialog med kommuner och kulturutövare kopplat till de behov som uppstår.
- Genomföra planerade åtgärder för att mildra effekterna av coronapandemin.
- Kontinuerligt anpassa verksamheterna utifrån rådande förutsättningar.
- Att fortsatt delta i nationella dialoger inom kultursektorn.

Undanträngd verksamhet

Kultursektorn

Inom kultursektorn ställdes en stor del av vårterminens inplanerade aktiviteter och arrangemang in. I vissa fall anpassades aktiviteter till att genomföras i andra format och ett antal flyttades fram med förhoppning om att kunna genomföras under höstterminen. Då många verksamheter med publika arrangemang arbetar med långsiktig programplanering innebär det att framflyttade arrangemang måste dockas till sedan tidigare inbokade aktiviteter under höstterminen och i vissa fall även 2021. Frågor som uppstår är om det finns publik/marknad för alla aktiviteter och om medborgarna kommer att känna sig trygga med att besöka publika arrangemang. Om restriktionerna kopplat till publika sammankomster inte hävs kommer det innebära ytterligare ”köbildning” och att vissa planerade aktiviteter helt kommer att behöva ställas in.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Reservera 500-1 000 tkr i samband med bokslutet 2020 för genomförande av kontrakterade musikarrangemang/konserter under 2021.
- Att verksamheterna är tydliga med att kommunicera säkerhetsåtgärder i samband med publika arrangemang

Näringsliv

Norrbottens näringsliv inom framförallt besöksnäring och handel har drabbats hårt av pandemin. Många företag hade orderböckerna fulla och anläggningar fullbokade när pandemin slog till med upp till hundra procentiga avbokningar på Norrbottens turistanläggningar. Det har lett till en omställning av företagsstöd och projektstöd till mer kortsiktiga satsningar för att hjälpa företagen här och nu. Det har varit olika kompetensutvecklingsinsatser som ska bidra till att företagen ska klara krisen genom att nå nya marknader och utveckla coronaanpassade produkter och tjänster. De statliga medel för till-

växtinsatser för 2020 är intecknade vilket kan medföra svårigheter att medfinansiera mer långsiktiga satsningar efter pandemins framfart.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Bevaka om det sker någon undanträngning av långsiktiga satsningar/projekt och vilka konsekvenser det medför för lokal och regional utveckling.

Försämring i hälsa och ökad ojämlikhet

Kultursektorn

Då många kulturverksamheter har tvingats stänga ner har den allmänna tillgången till kultur minskat. Det kan handla om publika arrangemang som konserter och teaterföreställningar men även möjligheten till kultur i skolan och kulturföreningars egna aktiviteter. Vissa verksamheter har anpassats för att i någon grad kunna erbjuda digitala arrangemang men möjligheten för Norrbottens medborgare att ta del av, uppleva och utöva kultur har minskat avsevärt i och med pandemin. Då fysiska möten och kulturupplevelser ej kan genomföras riskerar det även att stänga ute den del av befolkningen som inte kan ta del av kultur digitalt. Förlorade arbetstillfällen och minskad möjlighet till social samvaro och delaktighet riskerar att på sikt skapa försämrad folkhälsa, då dessa är viktiga faktorer för god hälsa.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Kontinuerligt anpassa verksamheterna utifrån rådande förutsättningar.
- Fortsatt arbete med digitalisering.
- Att verksamheterna är tydliga med att kommunicera vidtagna säkerhetsåtgärder och säkerhetsföreskrifter i samband med publika arrangemang.

Långvariga marknadseffekter

Kultursektorn

Om verksamheterna har begränsade möjligheter till publik verksamhet kommer organisationer som till stor del finansieras av biljettintäkter att få det svårt. Det är också osäkert om besökarna vågar sig tillbaka i tidigare omfattning vilket riskerar att minska intäkterna ytterligare. Ett ökat digitalt utbud kan skapa möjligheter att nå nya målgrupper.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Kontinuerligt anpassa verksamheterna utifrån rådande förutsättningar
- Att verksamheterna är tydliga med att kommunicera vidtagna säkerhetsåtgärder och säkerhetsföreskrifter i samband med publika arrangemang
- Att fortsatt delta i nationella dialoger inom kultursektorn.

Kollektivtrafiken

Det kollektiva resandet med buss och tåg har minskat. Det innebär minskade biljettintäkter och att Länstrafiken går med underskott. Vad det gäller tåget är avtalen konstruerade så att tågoperatören Vy får intäkterna. Det minskade resandet innebär svårigheter för Vy.

Oklart om och i så fall hur den planerade starten av persontrafik på Haparandabanan våren 2021 påverkas.

Regeringen har tillskjutit medel för att lindra de ekonomiska effekterna för kollektivtrafiken men det är i dag inte känt hur medlen ska fördelas mellan landets regionala kollektivtrafikmyndigheter. Det finns därmed en ekonomisk osäkerhet för regionen och kommunerna om stödet inte täcker underskottet för kollektivtrafiken.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Följa RKM, Länstrafiken och Norrtågs insatser för att minska effekterna av krisen.
- Följa hur fördelning av statliga medel till regionala kollektivtrafikmyndigheterna faller ut för Norrbottens del för att ha en beredskap avseende ekonomiska konsekvenser för regionen.

Positiva erfarenheter att vidmakthålla

Digitalisering

Det uppkomna läget har inneburit att kunskap och erfarenheter av att använda digitala verktyg för möten har utvecklats.

Under perioden har många och täta kontakter skett med kommunerna och verksamheten har bistått dem i deras arbete med att vidta åtgärder för näringslivet och kulturområdet.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Fortsätt och utveckla användandet av digitala möten där så är lämpligt.

Kultursektorn

Det har funnits en stor idériedom och kreativitet för att på olika sätt anpassa verksamheterna under rådande förutsättningar. Verksamheterna har utvecklat nya arbetssätt och tagit fram ett nytt utbud för att nå medborgarna. Nya samarbetsformer har kommit till inom och mellan verksamheter och många har ökat sitt digitala arbete och utbud. Reserestriktioner har inneburit ett sunt ifrågasättande till behov av fysiska möten och resor enligt tidigare omfattning.

Förslag till åtgärder inom ramen för verksamheten att beakta

- Att verksamheterna gör en utvärdering av positiva erfarenheter i slutet av 2020 att ta med inför verksamhetsplanering 2021

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomidirektör

Regionala utvecklingsdirektör